

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС,
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

КОРНІЄНКО М. В.,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри адміністративної
діяльності поліції
(Одеський державний університет
внутрішніх справ)

БЕРЕНДЄЄВА А. І.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративної
діяльності поліції
(Одеський державний університет
внутрішніх справ)

УДК 351.74

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.6.2.2.10>

**ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ:
МАЙБУТНІ ПРАВНИКИ ЧИ ТОКСОТИ?**

Стаття присвячена актуальним питанням реформування юридичної освіти в Україні в ракурсі навчання поліцейських. Констатується, що для успішної протидії злочинності поліцейські повинні здобувати юридичну освіту, особливо це стосується слідчих. На підставі аналізу закордонних публікацій проаналізовано підхід до навчання поліцейських у зарубіжних країнах, який характеризується тенденцією до збільшення ролі вищої освіти у процесі підготовки кадрів для поліції, а також показуються деякі складнощі, що виникають перед закордонними поліцейськими, які здобули вищу освіту.

На підставі сучасних реалій розкриті переваги вищої юридичної освіти для слідчих як передумови успішної боротьби зі злочинністю. Констатовано, що саме юридична освіта здатна сформувати поліцейського, який володіє критичним мисленням, здатний орієнтуватися в різних галузях права та об'єктивно і з різних сторін підходити до проблеми, успішно її вирішувати. Проаналізовано, що нині вимога щодо наявності вищої юридичної освіти висувається лише до слідчого, у той час як до низки спеціалізацій висувається вимога лише наявності вищої освіти або взагалі повної середньої освіти.

З урахуванням змін до кримінально-процесуального законодавства, в рамках якого за своїми функціональними обов'язками представники певних поліцейських підрозділів наділяються повноваженнями щодо здійснення досудового розслідування кримінальних проступків, наголошено на необхідності розширення переліку поліцейських посад, які потребують вищої юридичної освіти. Також проаналізовано переваги ВНЗ зі специфічними умовами навчання перед цивільними закладами вищої освіти у питанні підготовки кадрів для поліції. Зазначено, що у ВНЗ зі специфічними умовами навчання створені кращі умови для формування юридичних знань у поєднанні з практичними навичками, які потрібні працівникам поліції для виконання своїх обов'язків. Також наголо-

шено на позитивних аспектах для суспільства у випадку навчання поліцейських саме в таких закладах, оскільки це гарантує постійне поповнення висококваліфікованих поліцейських кадрів.

Ключові слова: вища юридична освіта, слідчий, дільничник, поліцейський, ВНЗ зі специфічними умовами навчання, навчання поліцейських, освіта поліцейських, поліція.

Korniienko M. V., Berendieieva A. I. Prospects for police education: future lawyers or toxtots?

The article is devoted to topical issues of reforming legal education in Ukraine in the perspective of police education. It is noted that in order to successfully combat crime, police officers have to receive legal education, especially investigators. Based on the analysis of foreign publications, the approach to police training in foreign countries is analyzed, which is characterized by a tendency to increase the role of higher education in the process of training police and shows some difficulties faced by foreign police officers with higher education. On the basis of modern realities, the advantages of higher legal education for investigators as a prerequisite for a successful fight against crime are revealed.

It was stated that legal education is able to form a police officer who has a critical mind, is able to navigate in different areas of law and objectively and from different angles approaches to the problem and successfully solve it. It is analyzed that today the requirement of higher legal education is put forward only to the investigator, while a number of specializations are required only to higher education, or general secondary education.

According to changes in criminal procedure law, representatives of different police units have the authority to conduct pre-trial investigations into criminal offenses. There is a need to expand the list of police officers who need higher legal education. The advantages of universities with special training conditions over civilian higher education institutions in training for the police were also analysed. It is noted that universities with specific training conditions have the best conditions for the formation of legal knowledge combined with the practical skills needed by police officers to perform their duties. The positive aspects for the society in the case of training of police officers in such universities are also emphasized, as it guarantees constant replenishment of highly qualified police personnel.

Key words: higher legal education, investigator, police officer, university with specific training conditions, police training, police education, police.

Вступ. Реформування поліції України у 2015 році ставило за мету створення нового сервісного органу, головною метою якого є захист прав і свобод людей. Особливий акцент робився на прагненні створити таку поліцію, яка була би легітимною в очах пересічних громадян. Суспільство ставить високі вимоги до поліцейських, тож відповідати очікуванням може лише справжній професіонал, особа, яка володіє високим рівнем знань і вміє використовувати їх на практиці. У розрізі цього постає питання щодо освіти, яка могла б створити такого професіонала.

Останніми роками триває палка дискусія щодо найкращої моделі освіти для поліцейських. Про актуальність свідчить значна увага наукової спільноти до цього питання, адже, окрім публікацій окремих дослідників, цьому питанню присвячуються різні науково-практичні заходи, в яких активно обговорюються дискусійні аспекти зазначеної проблематики [1; 2; 3]. Проблем, які виносяться на обговорення, багато, але в рамках цієї роботи ми спробуємо дослідити дві з них: чи потрібна юридична освіта поліцейському, чи доречно готувати слідчих у «цивільних» вищих закладах освіти.

Питання професійної освіти поліцейських завжди було в центрі уваги науковців. Проблемним аспектам підготовки кадрів для здійснення поліцейської діяльності присвятили свої роботи науковці А. Андреев, О. Бандурка, В. Бесчастний, М. Будзинський, С. Венедіктов, В. Глуховець, О. Джафарова, Н. Коломоєць, А. Клочко, О. Користін, В. Сокурєнко. Серед останніх досліджень одними із найбільш фундаментальних праць можна назвати дисертації І. Савельєвої «Адміністративно-правове забезпечення підготовки кадрів Національної поліції України», Д. Швеця «Формування особистості поліцейського в умовах фахової підготовки та професійної діяльності: правові та психологічні аспекти».

Науковці досліджували різні адміністративно-правові та психологічні аспекти підготовки майбутніх поліцейських, в тому числі і роль вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) системи МВС у такій підготовці. У своїх публікаціях дослідники розкривали свої погляди щодо освіти поліцейських, місця ВНЗ зі специфічними умовами навчання у цьому процесі, а також інші дискусійні питання щодо навчання майбутніх правоохоронців. Проте деякі аспекти залишилися поза увагою.

Постановка завдання. Мета цієї статті полягає у визначенні ролі юридичної освіти у навчанні поліцейських в Україні, насамперед слідчих, а також місця ВНЗ зі специфічними умовами навчання у цьому процесі.

Результати дослідження. Ситуація в Україні з освітою поліцейських є неоднозначною. Закон України «Про Національну поліцію» передбачає кілька форм навчання поліцейських [4], серед яких здобуття вищої освіти у ВНЗ зі специфічними умовами навчання нині є основою. У перспективі роль таких закладів може змінитися. Із проекту Концепції розвитку юридичної освіти незрозуміло, яку роль мають ВНЗ зі специфічними умовами навчання у юридичній освіті [5]. Законопроект № 7147 від 28.09.2017 «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії» взагалі виключав поліцейських із переліку правничих професій, а отже не передбачав отримання ними юридичної освіти взагалі [6]. Нині цей законопроект відкликано, але питання залишається відкритим.

На нашу думку, для успішного виконання своїх обов'язків поліцейський зобов'язаний бути юристом. Поліцейський без юридичної освіти – це дуже зручно для тих, хто будує «поліцейську» державу, в якій панує пріоритет інтересів держави над інтересами населення. У такій державі статус поліцейських зведений до «силовиків», які бездумно виконують віддані накази. Подібний підхід, м'яко кажучи, не дуже узгоджується із проголошеним у Законі України «Про Національну поліцію» статусом Національної поліції України як органу, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [4].

Щоб це не залишилося звичайною декларацією, необхідно готувати таких поліцейських, для яких дотримання прав людини буде не просто гаслом, а ідейною основою їхньої діяльності. У цьому ракурсі дуже важливо, щоб навички протидії злочинності не стали на заваді забезпеченню охорони прав і свобод людини, адже дуже добре тактично підготовлені поліцейські з мінімальним рівнем знань у галузі права та ще й без ідейного підґрунтя – це просто гарно навчені «машини» в руках зацікавлених осіб. Не дуже хотілося б зводити сучасний статус поліцейських до токсотів – рабів, які в Стародавніх Афінах виконували поліцейські функції із забезпечення громадського порядку [7, с. 148].

У поліції повинні проходити службу особи, які вміють критично мислити. Це чи не найголовніша компетенція, яку повинні отримати здобувачі освіти, насамперед слідчі та дізнавачі. Вища юридична освіта – це не лише знання в галузі права. Правник – це особа із певним світоглядом, у центрі уваги якої – захист прав людини. Як зазначається в науковій літературі, академія – це створене ліберально-демократичними суспільствами місце для роздумів та критичного мислення. Академія (*мається на увазі вища освіта*) надає поліції інтелектуальний простір для розгляду питань поліцейської діяльності. Академічні поліцейські програми можуть стати лабораторіями, у яких поліцейська практика зазнаватиме академічного контролю [8].

Якщо ми звернемося до сучасного зарубіжного досвіду, то зможемо прослідкувати чітку тенденцію щодо збільшення ролі вищої освіти у підготовці поліцейських. Дослідивши системи навчання в Англії та Уельсі, Швеції, Новій Зеландії, країнах Латинської Америки, Норвегії, Германії, Австралії та низці інших країн світу, закордонні науковці вбачають необхідність в отриманні поліцейськими вищої освіти, яка б відповідала сучасним викликам. Постійно зростаючі масштаби злочинності, значне пожвавлення міграційних процесів свідчать про те, що події в одній країні можуть мати значний вплив на інші держави. Саме з метою подолання цих проблем більшість країн Заходу намагаються зробити свою поліцію більш професійною, тому вони впроваджують систему вищої освіти для поліцейських [9, с. 2].

Але не завжди цей процес відбувається спокійно. У країнах, які тільки запроваджують або розширюють доступ до такої освіти для поліцейських, далеко не завжди це сприймається позитивно. Наприклад, емпіричне дослідження щодо впливу отриманої вищої освіти офіцера поліції в Англії показало, що не в усіх випадках їхнє керівництво схвалювало такий крок. Йшлося про вже діючих офіцерів, які вирішили здобути вищу освіту або науковий ступінь. Як зазначається у дослідженні, деякі офіцери навіть замовчували факт навчання, оскільки керівництво або без особливого ентузіазму сприймало цей факт, або навіть ставилося до цього вороже.

Проаналізувавши умови роботи поліцейських, дослідники висунули цікаву версію. На їхню думку, однією з причин негативного ставлення до факту здобуття вищої освіти є те, що вище керівництво може чинити супротив можливостям підлеглих приймати важливі рішення. Як зазначається у дослідженні, офіцери молодшого і середнього складу поліції представляють собою дилему для поліції: у той час, як вони володіють критичними та аналітичними навиками випускника (*мається на увазі особа, яка отримала вищу освіту*), в ієрархії поліції вони залишаються на позиції, яка не дозволяє їм користуватися здобутими навиками [10]. За рівнем отриманих знань такі випускники здатні приймати юридично значущі рішення, але це залишається «привілеєм» їхніх керівників, які вбачають у цьому «замах» на їхні повноваження.

Вища освіта створює різносторонню особу, яка не тільки володіє певними знаннями, а й здатна бачити проблему з різних ракурсів. Чим більше різних знань у особи, тим більше факторів вона враховує при прийнятті рішення. Така особа здатна передбачити можливі труднощі та знайти вихід зі складної ситуації. Чи не це найголовніша компетенція для майбутнього слідчого? І чи здатний буде слідчий, який отримав мінімальні знання в галузі права, роздивитися проблему з різних сторін? Та він у такому випадку навіть не буде знати, що такі сторони існують. Широкий кругозір слідчого, який може сформуватися під час отримання вищої юридичної освіти, – це безумовна передумова успішної протидії злочинності.

Нині серед курсантів, які навчаються у ВНЗ зі специфічними умовами навчання, здобувають юридичну освіту лише ті, хто навчається на факультетах із підготовки слідчих. Інші ж здобувачі, які готуються стати майбутніми оперуповноваженими, дільничними офіцерами поліції, інспекторами ювенальної превенції, отримують знання в рамках спеціальності «Правоохоронна діяльність» у галузі знань «Цивільна безпека». Вважається, що юристом мають бути лише слідчі, всім іншим поліцейським досить мати будь-яку вищу освіту, а для деяких посад навіть така вимога не ставиться.

У Законі України «Про Національну поліцію» відсутні вимоги до освіти поліцейського. Точніше, закон зобов'язує кандидата на службу в поліцію мати повну загальну середню освіту [4]. Хоча у 2016 році була законодавча пропозиція включити як обов'язкові вимоги до осіб, які приймаються на службу до поліції, наявність вищої юридичної освіти та проходження військової служби, але після розгляду відповідними комітетами цей законопроект був відхилений [11]. Таким чином, сучасне законодавство дає можливість маневрування у питаннях освіти поліцейських. Це є цілком доречним, адже надмірна урегульованість на рівні законів питань, яким характерна певна мінливість, може в майбутньому породжувати значні проблеми правозастосування.

У той же час при доборі на конкретну посаду висуваються певні вимоги до освіти поліцейського. Наприклад, при доборі на посаду слідчого вимагається вища освіта освітнього ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра за спеціальністю «Правознавство» та «Право» [12]. Щодо дільничного офіцера поліції та оперуповноваженого, то вимагається вища освіта, але без конкретизації, тобто будь-яка, навіть не обов'язково «Правоохоронна діяльність» [13; 14]. Що ж стосується більшості інших посад, то для того, щоб працювати поліцейським сектору реагування патрульної поліції, поліцейським підрозділу поліції особливого призначення або поліцейським органу поліції охорони, досить мати лише повну загальну середню освіту [15; 16; 17]. Про що свідчить така ситуація? Мабуть, це свідчення того, що через брак кадрів знижуються вимоги до майбутніх поліцейських. Не є секретом, що багато підрозділів поліції не укомплектовані в повному обсязі, тому невисокі вимоги до кандидатів дають надію, що більше осіб можуть претендувати на ту чи іншу посаду.

Як ми вже зазначали, нині наявності вищої юридичної освіти потребує лише слідчий, для проходження служби на інших посадах потрібна будь-яка вища освіта чи взагалі допускається її відсутність. На нашу думку, це украй негативна ситуація, яка має ще й сумну тенденцію до погіршення. Ми вважаємо, що юридична освіта потрібна не лише слідчому, а й поліцейським на інших посадах, насамперед оперуповноваженому, дільничному офіцеру поліції, інспектору ювенальної превенції. Нині підготовка зазначених фахівців відбувається в рамках спеціальності «Правоохоронна діяльність», що не дозволяє поліцейським повністю опанувати необхідними знаннями та навичками. Відповідно до своїх посадових обов'язків вказані особи вирішують значне коло завдань юридичного характеру, тому і їхня освіта має бути юридичною.

Особливо гостро стоїть це питання в світлі внесення змін до кримінального законодавства щодо кримінальних проступків [18]. Сучасне кримінально-процесуальне законодавство передбачає участь дізнавача у здійсненні досудового розслідування кримінальних проступків, надаючи йому при здійсненні дізнання повноваження слідчого [19]. Очевидно, що така особа, як і слідчий, повинна мати юридичну освіту. Крім того, у Кримінально-процесуальному кодексі України (далі – КПК) вказується, що дізнання здійснюють не тільки підрозділи дізнання, а й уповноважені особи інших підрозділів органів Національної поліції [19]. Чіткого переліку таких органів КПК не містить (особливо це виправдано у світлі частих реформувань різних підрозділів Національної поліції).

Якщо ми звернемося до відомчих нормативно-правових актів, то можна зазначити, що правом здійснення в межах компетенції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання наділяються працівники підрозділів ювенальної превенції [20], дільничні офіцери поліції [21]. Таким чином, при здійсненні дізнання в рамках своїх повноважень і дільничний офіцер поліції, і інспектор ювенальної превенції наділяються згідно кримінально-процесуального законодавства повноваженнями дізнавача, прирівняними до повноважень слідчого [19]. Тож з урахуванням цього їхня освіта також повинна бути юридичною! Здійснення дізнання особами, які не в повному обсязі володіють юридичними знаннями, не тільки не ефективно, а ще й створює загрозу порушення прав осіб, які беруть участь у цьому процесі.

Існує думка, що навіть якщо слідчому і потрібна юридична освіта, то надавати її можуть будь-які заклади вищої освіти, що мають ліцензію на навчання за спеціальністю 081 «Право». З точки зору інклюзії таку форму здобуття освіти можна допустити. Дійсно, нічого не заважає отримати юридичну освіту в «цивільному» ВНЗ. Але при цьому не можна говорити про те, що це має стати єдиною можливою формою отримання юридичних знань. На жаль, для поліції характерним є значна плінність кадрів, зумовлена різними як суб'єктивними, так і об'єктивними факторами. Складні умови несення служби, зокрема надмірна завантаженість та емоційна напруженість, призводять до того, що не всі здатні витримати складнощі несення служби. Навіть сильно мотивовані молоді слідчі не завжди після року-двох роботи на займаній посаді мають бажання працювати далі. Курсанти, які навчалися

у ВНЗ зі специфічними умовами навчання, в цьому плані більш «загартовані». Вони з першого року навчання отримують не лише теоретичні юридичні знання, а й відпрацьовують практичні навички на різних навчальних полігонах, які є в будь-якому відомчому ВНЗ. Вогневій і тактичній підготовці молодих поліцейських приділяється значна увага, що не можливо у «цивільних» закладах освіти.

Важливим складником підготовки молодих поліцейських є їх психологічне супроводження, яке не варто недооцінювати. Особа може мати якісні юридичні знання, гарно відпрацьовувати прийоми у спортивному залі, але, стикнувшись із реальною ситуацією, розгубитися і не бути психологічно готовою до практичного застосування отриманих знань і навиків. Навчання протягом 4-х років поступово формує сильну особистість, яка і фізично, і юридично, і психологічно готова до виконання своїх обов'язків щодо захисту прав і свобод громадян у своїй професійній діяльності.

Ми повністю підтримуємо твердження науковців, що практичний складник навчання в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України значно дієвіший, ніж у «цивільних» ЗВО, які надають послуги з підготовки юристів, адже слухачів відомчих вишів, зокрема системи МВС, із перших років навчання долучають до заходів правоохоронного спрямування [22]. Цю аксіому також підтримують і інші дослідники, які доводять, що підготовка фахівців для підрозділів досудового розслідування та кримінальної поліції вимагає інших підходів, які можливі лише в умовах ЗВО, де комплексно поєднується оволодіння теоретичними знаннями, вміннями та практичними навичками [23, с. 163].

Часто випускники ВНЗ зі специфічними умовами навчання повертаються працювати туди, звідки вони направлялися на навчання. Це є позитивною тенденцією, оскільки сприяє укомплектуванню підрозділів поліції на місцях. Реалії життя доводять, що не усіх випускників, а особливо це стосується «цивільних» закладів вищої освіти, зацікавить пропозиція працювати, наприклад, дільничним офіцером поліції у невеличкому містечку або селі. У тому ж випадку, якщо особа звідти родом, існує велика вірогідність, що вона туди повернеться працювати. Така вірогідність ще більше зростає через те, що практику та стажування курсанти здебільшого проходять саме за місцем мешкання, а отже ще під час навчання вони опановують специфіку несення служби саме за майбутнім місцем роботи.

Із цим пов'язаний ще один позитивний момент, що випускник ВНЗ зі специфічними умовами навчання автоматично є працевлаштованим. Тобто відомчі ВНЗ гарантовано готують кадри для поліції, що в умовах плинності кадрів має надзвичайне значення. Випускник інших закладів освіти не має гарантованого працевлаштування. Не факт, що він піде працювати до поліції після закінчення навчання. Тому здебільшого саме «поліцейські» ВНЗ і поповнюють лави поліції.

Не можна не згадати той факт, що навчання у відомчих начальних закладах здійснюється за рахунок бюджету, у той час як цивільні ВНЗ здебільшого пропонують таке навчання за контрактом, що значно обмежує доступ до навчання осіб, які не можуть дозволити собі навчатися за контрактною формою.

Таким чином, навчання у ВНЗ зі специфічними умовами навчання має значно більше переваг для держави загалом і майбутніх поліцейських зокрема, ніж навчання в інших закладах вищої освіти. Це абсолютно передбачувана ситуація, оскільки відомчі ВНЗ зацікавлені у поповненні рядів якісно підготовлених поліцейських і працюють на перспективу. «Цивільні» ж ВНЗ зацікавлені у наданні лише якісних освітніх послуг і не «відповідають» перед суспільством, де ці отримані знання їхні випускники будуть застосовувати. Якщо дати можливість навчати за спеціальністю 081 «Право» виключно «цивільним» ВНЗ, це може призвести до зменшення кількості осіб, які можуть працювати слідчим, що в сучасних умовах може стати критичним.

Висновки. Необхідно підкреслити, що ми навели лише деякі аргументи на користь нашої думки, які були частково відображені в науковій літературі, намагаючись не повторювати факти, що містяться в інших наукових публікаціях. З урахуванням наведених вище тез можна дійти до певних висновків.

Так, слідчий для успішної протидії злочинності обов'язково повинен мати юридичну освіту. Тільки особа з умінням критично мислити, широким кругозором, ґрунтовними юридичними знаннями в різних галузях права, практичними навичками застосування таких знань, вмотивована на встановлення верховенства права у державі здатна успішно протидіяти злочинності. Окрім слідчого, вищої юридичної освіти потребують дізнавачі, оперуповноважені, дільничні офіцери поліції, інспектори ювенальної поліції, які в силу покладених на них обов'язків потребують юридичних знань, особливо з урахуванням змін до законодавства щодо кримінальних проступків.

Найкращий спосіб здобуття вищої юридичної освіти для зазначених спеціалізацій – навчання у ВНЗ зі специфічними умовами навчання, які задовольняють потреби у теоретичному та практичному оволодінні необхідними компетентностями. Також навчання в таких закладах гарантує постійне поповнення лав поліції якісно підготовленими працівниками і є «кузнею» поліцейських кадрів. Тому актуальним є питання перегляду Концепції розвитку юридичної освіти з метою вирішення дискусійних питань, у тому числі встановлення відповідного статусу ВНЗ зі специфічними умовами навчання у підготовці юристів.

Список використаних джерел:

1. Слідчий: правник чи правоохоронець? URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/27107_Slidchiy_pravnik_chi_pравоохоронец.htm (дата звернення: 12.01.2021).
2. Концепція розвитку юридичної освіти потребує подальшого опрацювання та вдосконалення. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/news/koncepciya-rozvitku-yuridichnoyi-osviti-potrebuje-podalshogo-opravannya-ta-vdoskonalennya.html> (дата звернення: 12.01.2021).
3. Вища юридична освіта у XXI столітті: виклики та перспективи розвитку. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/news/vishha-yuridichna-osvita-v-xxi-stolitti-vikliki-ta-perspektivi-rozvitku.html> (дата звернення: 10.01.2021).
4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 63. С. 33. Ст. 2075.
5. Концепція розвитку юридичної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/koncepciya-vdoskonalennya-pravnichoyi-yuridichnoyi-osviti-dlya-fahovoyi-pidgotovki-pravnika> (дата звернення: 12.01.2021).
6. Проект Закону про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії від 28.09.2017 № 7147. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613 (дата звернення: 13.01.2021).
7. Глиняний В.П. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. 5-те вид., перероб. і доп. Київ : Істина, 2005. 768 с.
8. Bryant R., Cockcroft T., Tong S., Wood D. Police Training and Education: past, present and future. URL: https://www.researchgate.net/publication/315799908_Police_Training_and_Education_Past_present_and_future (дата звернення: 13.01.2021).
9. Rogers C., Frevel B. Higher education and police – an international view. Palgrave Macmillan. London : UK, 2018. 274 p.
10. Hallenberg K., Cockcroft T.W. From indifference to hostility: police Officers, organisational responses and the symbolic value of “in-service” higher education in policing. *Policing (Oxford): a journal of policy and practice*, 11 (3). P. 273–288. DOI: <https://doi.org/10.1093/policing/paw055>. URL: <http://eprints.leedsbeckett.ac.uk/id/eprint/3389/1/From%20Indifference%20to%20Hostility%20%20Police%20Officers,%20Organisational%20Responses%20and%20the%20Symbolic%20Value%20of%20%E2%80%98InService%E2%80%99%20Higher%20Education%20in%20Policing.pdf> (дата звернення: 13.01.2021).
11. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» (щодо уточнення вимог до осіб, які претендують на зайняття посади поліцейського) № 5367 від 07.11.2016. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60442 (дата звернення: 14.01.2021).

12. Конкурс на посаду слідчого у ГУНП в Кіровоградській області. URL: https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=4437 (дата звернення: 14.01.2021).
13. Конкурс на посаду дільничного офіцера поліції в ГУНП у Волинській області. URL: https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=4452 (дата звернення: 14.01.2021).
14. Конкурс на посаду оперуповноваженого у ГУНП в Черкаській області. URL: https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=4450 (дата звернення: 14.01.2021).
15. Конкурс на посаду інспектора сектору реагування патрульної поліції в ГУНП у Черкаській області. URL: https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=4448 (дата звернення: 14.01.2021).
16. Конкурс на посаду поліцейського підрозділу (полку, батальйону, роти) поліції особливого призначення у ГУНП в Кіровоградській області. URL: https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=4438 (дата звернення: 14.01.2021).
17. Конкурс на посаду поліцейського органу поліції охорони в ГУНП у м. Києві. URL: https://nabir.np.gov.ua/index.php?r=recruitment/process_recruitment&id=4453 (дата звернення: 14.01.2021).
18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text> (дата звернення: 15.01.2021).
19. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 15.01.2021).
20. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-20#Text> (дата звернення: 15.01.2021).
21. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ МВС України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text> (дата звернення: 16.01.2021).
22. Аброськін В., Албул С. Концепція розвитку юридичної освіти: погляди, думки, протиріччя. URL: <http://oduv.edu.ua/news/kontseptsiya-rozvitku-yuridichnoyi-osviti-poglyadi-dumki-protirichchya/> (дата звернення: 19.01.2021).
23. Мовчан А.В. Актуальні питання підготовки слідчих і дізнавачів для органів досудового розслідування Національної поліції України. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 12. С. 157–165.

